

MUINSUSKAITSEAMET

Tarbijakaitse ja Tehnilise
Järelevalve Amet
info@ttja.ee

Teie 24.05.2022 nr 16-7/21-02502-041
Meie 27.06.2022 nr 1.1-7/871-3

Saare-Liivi meretuulepargi KMH
programmile seisukoha esitamine

Edastasite seisukoha esitamiseks Utilitas Wind OÜ Saare-Liivi meretuulepargi keskkonnamõjude hindamise (edaspidi KMH) programmi eelnõu.

Veealuse kultuuripärandi käsitus ei ole KMH programmis asjakohane ega piisav ning vajalik on täiendada viiendat peatükki.

KMH programmis tabelis 5-1 on esitatud kavandatava tegevuse eeldatavad olulised mõjud, nende prognoos- ja hindamisemeetodid ning teostatavad uuringud (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimise seaduse, edaspidi KeHJS, § 13 lg 5 ja 6). Meretuulepargi rajamisega kaasnevat mõju kultuuripärandile on programmis hinnatud väheoluliseks vaatamata asjaolule, et *tegevus võib ohustada vraki säilimist või head seisundit*. Välja on toodud, et *mõju võib avalduda läbi võimaliku hävimise, kahjustamise ja ligipääsu takistamise kultuuripärandile ning setete kandumise muinsuskaitseväärtustele*.

Kultuuripärand on taastumatu ressurss. Hävinud ja rikutud kultuuripärandit ehk endist olukorda ei ole võimalik taastada. Seega eeldatav oht kultuuripärandile on oluline kõikide meretuulepargi rajamisega kaasnevate tegevustega, mis ohustavad pärandi säilimist või head seisundit. Mõjualaks on hinnatud tuulepargi ja merekaablite alla jäävat ala, mis ei ole ainukene veealusele kultuuripärandile avalduv mõju. KMH programmis tuleb käsitleda kõiki eeldatavaid mõjusid (nt igasugune füüsiline tegevus merepõhjas, sh ankurdamine, erosioon jne), mis võivad veealusele kultuuripärandile avalduda tuulikute paigaldamise ajal ja tuulepargi kasutamise ajal. Eraldi tuleb välja tuua ajalooliste keskkonnoahutlike vrakkide teema, kuna nende seisukorra muutus võib kaasa tuua keskkonnareostuse.

Vastavalt hoonestusloa algatamise otsusele nr 1-7/21-521 ja muinsuskaitseaduse (edaspidi MuKS) § 46 lg 2 tuleb KMH raames teha allveearheoloogiline uuring.

Allveearheoloogilise uuringu tulemused on aluseks keskkonnamõjude hindamisel veealusele kultuuripärandile ja pikaajalise seire korraldamiseks tegevuste elluviimisel. Kultuuripärandi väljaselgitamine on koormatava ala, sh ehitistega hõlmatava ala suuruse määramise seisukohalt oluline asjaolu ning ühtlasi vajalik pikaajalise tegevuse läbiviimisel merepõhjas tagamaks olemasoleva, kuid hetkel teadmata veealuse kultuuripärandi säilimist. Samuti ennetab kultuuriväärtusega objektide tuvastamine allveearheoloogilise uuringuga mainitud leidude kahjustamist või hävitamist juba alanud tööde käigus ning samuti tööde peatamist kultuuriväärtusliku leiu korral (MuKS § 31 lg 1 ja 2, § 32 lg 1). Allveearheoloogiline uuring on veealusele kultuuripärandile meretuulepargi rajamisega kaasneva olulise keskkonnamõju ennetamiseks ja vähendamiseks vajalik tegevus. Eelnevat arvesse võttes tuleb allveearheoloogiline uuring tuulikute, kaablikoridoride ja nende mõjualal siiski teha KMH käigus mitte alles enne ehitamist (projekteerimise käigus).

Allveearheoloogiline uuring koosneb kahest etapist: 1) kõrgresolutsiooniline sonariuuring veekaabelliini koridoris ja selle mõjualal. Uuringu tulemusena peavad olema tuvastatud inimtekkelised objektid alates ühest meetrist; 2) võimalike kultuuriväärtusega objektide päritolu tuvastamise, jäädvustamise ja seisukorra hindamise eesmärgil video- või

fotodokumentatsioon kasutades fotogramm-meetriat või muu samaväärse tulemusega tehnika või meetodi kasutamine, puidust vrakkide korral lisandub dendrokronoloogiline uuring kui vraki vanust ei ole võimalik teiste meetoditega kinnitada.

Allveearheoloogilist uuringut võib läbi viia ettevõtte, kus töötab vastava ala pädevustunnistusega isik ning kes on esitanud muinsuskaitse valdkonnas tegutsemise kohta majandustegevusteate (vastavalt MuKS § 68-69). Enne uuringu läbiviimist peab pädev isik esitama Muinsuskaitseametile uuringukava ja uuringuteatise, pärast uuringu läbiviimist uuringuaruande (MuKS § 46-48). Allveearheoloogilise uuringu osana ette nähtud sonariuuringut on võimalik ühildada teiste planeeritavate sonariuuringutega. Samuti on võimalik kasutada juba tehtud kõrgresolutsioonilise sonariuuringu andmeid, kui need on varem ala kohta kogutud ja vastavad nõuetele. Mõlemal juhul tuleb pädeval isikul andmeid analüüsida ja esitada Muinsuskaitseametile aruanne.

Arvestades veealusele kultuuripärandile avalduva mõju olulisust ja KMH programmi puudulikkust kultuuripärandi osas, soovitame kaasata veealusele kultuuripärandile mõjude hindamisel allveearheoloogi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maili Roio
allveearheoloogia nõunik
5572041
maili.roio@muinsuskaitseamet.ee